

Runestenen på Langå Kirkegård

Se mere om runestenene på www.fortidsmindeguide.dk

En af seks kendte vikingetids-runesten fra Langå

Runestenen på Langå Kirkegård er fra vikingetiden år 970-1020. Den bevarede del af runerne fortæller, at stenen er rejst af en viking til minde om sin bror, der var en velrespekteret storbonde.

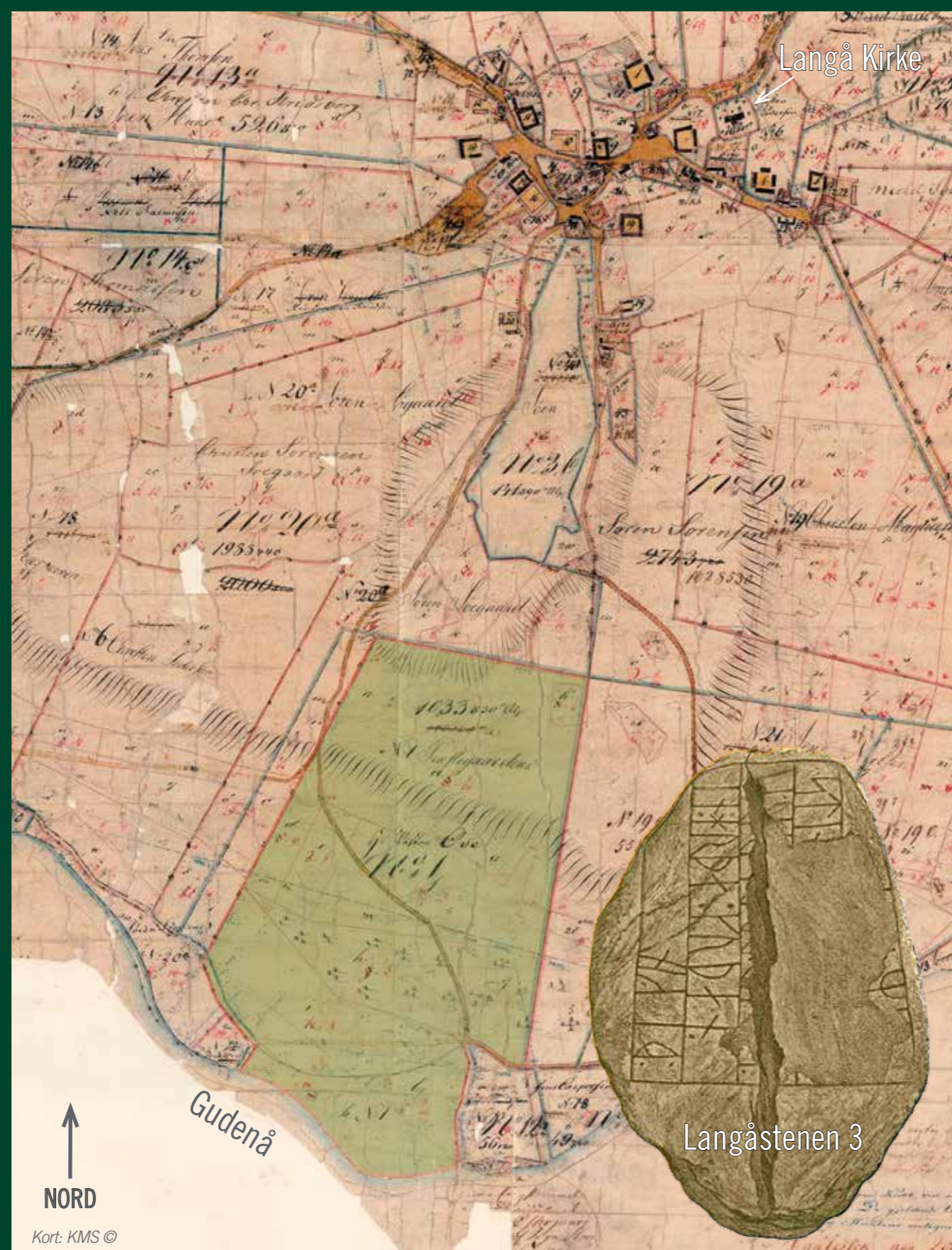
Der er i alt fundet seks runesten i Langå, men runestenen ved kirkens tårn er den eneste, som stadig er i byen. En af stenene (Langåstenen 4) er udstillet på Museum Østjylland i Randers, de fire øvrige er forsvundet.

Langåstenen 3, som runestenen her på kirkegården kaldes, blev fundet i kæret syd for Langå i efteråret 1861. Det var meningen, at stenen skulle bruges i forbindelse med brobyggeri, og selvom stenhuggeren så runerne, kløvede han den. Runerne på stenens højre halvdel blev måske hugget bort, idet han frygtede, at stenen skulle blive taget fra ham. Fundet af runestenen blev dog opdaget, og stenen blev fragtet til kirkegården, hvor den har været lige siden.

Runeteksten og restaurering

Den bevarede runeindskrift: "X (rejste denne) sten (efter Y) sin broder, en meget god thegn" viser, at der er fem runebånd, som begynder længst til højre på stenen og løber såkaldt "bustrofe-don" - slangeformet, hvor skriften skifter retning fra linje til linje.

Runestenen har ligget ned i mange år med nogle af runerne dækket af jord. Da syren i jorden var ved at ødelægge stenens overfla-

Matrikelkort fra 1800-tallet med markering af præstegårdens jord. I en kilde fra 1649 kaldtes nogle af præstegårdens marker for "Runestensagre", hvilket kan svare til det med grønt markerede område. Måske er dét kæret, hvor Langåstenen 3 blev fundet i 1861.

de, var det nødvendigt at få stenen restaureret og rejst op. Det er lokale borgere, virksomheder og foreninger samt provstiet og en fond, som har doneret penge, så det i 2015 blev muligt at restaurere og genrejse runestenen, der i dag står lodret, som den gjorde i

vikingetiden med runeindskriften på højkant.

Med seks runesten er Langå det sogn i Danmark, hvor der er fundet flest runesten. Alle runestenene er i årenes løb blevet kløvet eller slået i mindre stykker for at blive

Runesten fra Langå

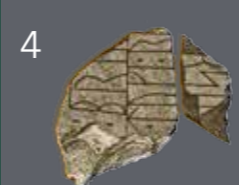
Langåstenen 1 er fundet ved Gudenåen i 1627. Den kom senere til Kongens Samling ved Trinitatis Kirke, hvor den forsvandt under Københavns brand i 1728. Der er tale om et 125 cm højt brudstykke af en runesten fra vikingetiden. Teksten lyder: "...efter...Thord(?)". Tegning: Worm 1643; Monumenta Danica.

Langåstenen 2 er fundet ved Gudenåen i 1627. Stenen havde spor efter flere mislykkede kløvninger og øverste del manglede. Omkring 1840 blev stenen sprængt i stykker og brugt til vejbyggeri omkring Langå. Stenen var med sine 400 cm Danmarks højeste runesten. Teksten lyder: "Hvatr(?) rejste denne sten til minde om...sin fader og til minde om Jærpulv, sin broder. Thora(?) h(uggede)...". Stenen er fra vikingetiden. Tegning: Worm 1643; Monumenta Danica.

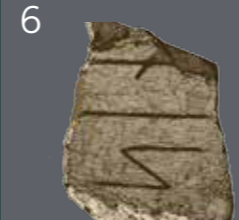
Langåstenen 3 er 158 cm høj. Teksten lyder: "X (rejste denne) sten (efter Y) sin broder, en meget god thegn". Tegning: Wimmer 1899-1901; De danske runemindesmærker II.

Langåstenen 4 er to brudstykker af en runesten fra vikingetiden. De blev fundet i muren under restaurering af Langå Kirke i 1868. Stykkerne var forsvundet i en årrække, men blev genfundet på kirkegården i 1904. Det største stykke er udstillet på Museum Østjylland i Randers. Stykket er 67 cm højt, og teksten lyder: "...Toke...". Det mindste stykke er gået tabt efter 1942. Tegning: Wimmer 1899-1901; De danske runemindesmærker II.

Langåstenen 5 er et brudstykke af en runesten fra vikingetiden. Det er fundet under restaurering af Langå Kirke i 1868. Alle-rede i 1882 var stykket forsvundet. Stykket var 36 cm højt, og runeteksten kan ikke tolkes. Tegning: Wimmer 1899-1901; De danske runemindesmærker II.

Langåstenen 6 er et brudstykke af en runesten fra vikingetiden. Det er fundet under restaurering af Langå Kirke i 1868. Alle-rede i 1882 var stykket forsvundet. Stykket var 44 cm højt, og runeteksten lyder: "...sin...". Tegning: Wimmer 1899-1901; De danske runemindesmærker II.

The Runestone at Langå Cemetery

The runestone at Langå Cemetery dates from the Viking age, 970-1020. The preserved part of the runes: "X (raised this) stone (for Y) his brother, a very good thane" says that the stone was raised by a Viking in memory of his brother, who was a well-respected landowner.

Langå stone 3, which is the name of the runestone in the cemetery, was found in the marsh south of Langå in the autumn of 1861. The stone was supposed to be used for bridge construction and although the stonemason saw the runes, he split the stone as he feared it might be taken from him. The runes on the right half of the stone were perhaps cut away for the same reason. However, the find of the runestone was discovered, and the stone was moved to the cemetery where it has been ever since. There are five bands of runes, beginning at the far right of the stone, and they run as a "bustrophenon", where the writing changes direction like a snake from line to line.

A total of six runestones have been found in Langå, but the runestone by the church tower is the only one still in the town. One of the stones (Langå stone 4) is on display at the East Jutland Museum in Randers, while the other four have disappeared.

With donations from local citizens, companies and associations as well as the deanery and a foundation, Langå stone 3 was restored and re-erected in its original vertical position in 2015.

Randers Kommune

Natur og Miljø Tlf. 89 15 15 15
www.natur.randers.dk

